

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/276/2015
Identifikačné číslo spisu: 6013200350
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6013200350.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ U. U., rod. X., narodená X. januára XXXX, bytom A. M. XXX/XX, XXX XX V. X., 2/ Ing. D. U., narodený XX. júna XXXX, bytom A. M. XXX/XX, XXX XX V. X., 3/ F. U., narodená XX. O. XXXX, bytom A. M. XXX/XX, XXX XX V. X., proti odporcovi: Mesto Banská Štiavnica, Radničné námestie 1, 969 24 Banská Štiavnica, právne zastúpený : JUDr. Peter Dlhopolček, advokát so sídlom Horná 51, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti Rozhodnutia Mesta Banská Štiavnica z 5. novembra 2012 č. 1774/2012/PaSM, o odvolaní navrhovateľov 1/, 2/, 3/ proti Rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. júla 2015, č.k. 24Sp 12/2013-121, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. júla 2015, č.k. 24Sp 12/2013-121 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľom 1/, 2/, 3/ náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „prvostupňový súd“, „krajský súd“) Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. júla 2015, č.k. 24Sp/12/2013-121 (ďalej len „napadnutý rozsudok“, „rozsudok krajského súdu“) Rozhodnutie Mesta Banská Štiavnica z 5. novembra 2012, č. 1774/2012/PaSM (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“, „rozhodnutie odporcu“) potvrdil, aplikujúc ustanovenie § 250q ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď navrhovateľom, ktorí nemali v konaní úspech náhradu trov konania nepriznal, súčasne rozhodol, že odporca nemá právo na náhradu trov konania a navrhovateľov 1/, 2/, 3/ zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 35,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V dôvodoch rozhodnutia poukázal na ustanovenie § 1, § 2 ods. 1 písm. a/, § 3 ods. 1 a 5, § 5 ods. 1, 2, 4, 5 a 6, § 6 ods. 1, § 7 ods. 1 a 4, § 9 ods. 1 až 6, § 12 ods. 1 a 4 a § 15 ods.

1 zákona č. 260/2011 Z.z. o ukončení a spôsobe usporiadania niektorých nájomných vzťahov k bytom a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z.z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. „260/2011 Z.z.“) a § 11 ods. 1 zákona č. 261/2011 Z.z. o poskytovaní dotácií na obstaranie náhradných nájomných bytov (ďalej len „zákon č. 261/2011 Z.z.“), ako aj ustanovenia § 3 ods. 1, 2, 4 a § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) a konštatoval, že z administratívneho spisu vyplýva že P. K., ako vlastník nehnuteľnosti, v ktorom sa nachádza byt užívaný navrhovateľmi, dal navrhovateľom každému osobitne výpoveď z nájmu bytu v súlade s § 3 ods. 1 zákona č. 260/2011 Z.z., a to 16. februára 2012. Výpoveď bola daná bez uvedenia dôvodu v súlade s citovaným ustanovením predmetného zákona s tým, že výpovedná lehota je 12 mesiacov, ktorá začala plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúcim po mesiaci, v ktorom bola doručená výpoveď, na čo aj upozornil nájomník vo výpovedi. V súlade s ustanovením § 3 ods. 5 vlastník nehnuteľnosti doručil na Mestský úrad Banská Štiavnica 21. februára 2012 oznámenie o vypovedaní nájmu bytu nájomcom, k čomu pripojil kópie výpovede z nájmu.

Krajský súd konštatoval, že súčasťou administratívneho spisu sú Dohody o vydaní nehnuteľnosti uzavreté medzi podnikom Bytového hospodárstva š.p. Žiar nad Hronom a oprávnenými osobami Dr. P. F., Ing. L. V., L. V., Ing. W. X., z ktorých vyplýva, že predmetná nehnuteľnosť, v ktorej sa nachádza byt, bola vydaná oprávneným osobám na základe reštitučného zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX mal prvostupňový súd preukázanú skutočnosť, že vlastníkom nehnuteľnosti - stavby, súpisné číslo 126, na parcele č. XXXX, nachádzajúcej sa v katastrálnom území V. X., je P. K..

Mestskému úradu v Banskej Štiavnici bola 24. augusta 2012 doručená žiadosť o bytovú náhradu žiadateľov U. U., F. U. a Ing. D. U., podaná v zmysle zákona č. 260/2011 Z.z., súčasťou ktorej je okrem samotnej žiadosti o bytovú náhradu deklarácia majetku žiadateľov, osobitne U. U., F. U. a Ing. D. U., rozhodnutie o pridelení bytu a zápisnica o odovzdaní a prevzatí bytu, ako aj potvrdenie o trvalom pobyte, osobitne u všetkých žiadateľov. Žiadosť bola podaná v zákonom stanovenej lehote v súlade s § 7 ods. 1 zákona č. 260/2011 Z.z..

Odporca vydal odvolaním napadnuté rozhodnutie 5. novembra 2012 po tom, čo konštatoval, že žiadatelia spĺňajú podmienky na poskytnutie bytovej náhrady. Rozhodnutie bolo vydané v súlade s § 9 ods. 5, obsahovalo poučenie o povinnosti v zmysle § 6 ods. 3, zároveň bolo zaslané aj prenajímateľovi. Rozhodnutie bolo vydané v zákonom stanovenej 90-dňovej lehote od doručenia žiadosti.

Ďalej krajský súd konštatoval, že je zrejmé, že žiadatelia nenamietajú, že im bol priznaný nárok na bytovú náhradu, ale namietajú povahu bytovej náhrady, ktorá im bola priznaná, t.j. nesúhlasia s náhradným nájomným bytom s dvoma obytnými miestnosťami pre dve až tri fyzické osoby do 60 m², poukazujú na ustanovenie § 712a ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), v zmysle ktorého nájomca má právo na náhradný byt, ktorý je veľkosťou obytnej plochy, vybavením, umiestnením a výškou nájomného primeraný bytu, ktorý má vypratať.

Krajský súd má za to, že odvolacie námietky nie sú opodstatnené. Konštatoval, že správne poukázal odporca na osobitnú právnu úpravu o poskytovaní náhradných nájomných bytov v zmysle zákona č. 260/2011 Z.z., aplikácia ktorého má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka, aplikácie ktorej sa dožadovali navrhovatelia poukazujúc na povahu náhradného bytu, keď podľa navrhovateľov by mal byť náhradný byt primeraný veľkosťou obytnej plochy, vybavením, umiestnením a výškou nájomného bytu, ktorý majú vypratať. Podľa navrhovateľov priznaný nárok na poskytnutie náhradného nájomného bytu s dvoma obytnými miestnosťami nezodpovedá povahe bytu, ktorý majú vypratať. Tieto tvrdenia navrhovateľov vyhodnotil krajský súd za irelevantné, keď zákonom č. 260/2011 Z.z. zákonodarca stanovil podmienky, za akých možno priznať bytovú náhradu a zároveň povahu poskytovanej bytovej náhrady. Keďže bytová náhrada má byť poskytnutá pre tri fyzické osoby, priznaný nárok zodpovedá ustanoveniu § 5 ods. 6 písm. b/, t.j. navrhovateľom v zmysle zákona môže byť poskytnutý náhradný nájomný byt s dvoma obytnými miestnosťami, preto pokiaľ odporca rozhodoval o

bytovej náhrade pre navrhovateľov v konaní v zmysle zákona č. 260/2011 Z. z., postupoval v súlade so zákonom (§ 5 ods. 6 písm. b/).

Krajský súd poukázal, že z dôvodovej správy k zákonu č. 260/2011 Z.z. vyplýva, že cieľom prijatia tohto zákona bolo vytvoriť legislatívny mechanizmus, ktorý ukončí ingerenciu štátu do užívania súkromného majetku a umožní postupne pristúpiť na podmienky zaužívané v iných demokratických štátoch, ktoré nemuseli prejsť časovo a materiálne transformačným procesom. Zároveň nájomcom, ktorí nie sú natoľko solventní, aby si dokázali po doručení výpovede bez uvedenia dôvodu zabezpečiť bez pomoci náhradné bývanie, dáva možnosť požiadať obec o pridelenie náhradného nájomného bytu s tým, že nájomná zmluva by bola uzavretá na dobu neurčitú s regulovanou cenou nájmu. Zákonodarca sledoval primerane vyvážené riešenie ako pre prenajímateľov, tak pre nájomcov a v neposlednom rade zohľadňoval tiež verejný záujem spoločnosti. Zákon teda sledoval spôsob ukončenia a usporiadania niektorých špecifických nájomných vzťahov k bytom, okrem iných aj k bytom v reštituovaných domoch, ktoré nespádali pod režim zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, a teda pôvodní nájomcovia nemali možnosť odkúpiť tieto byty do vlastníctva.

K tvrdeniu navrhovateľov, že postup odporcu, ktorý im priznal bytovú náhradu - náhradný nájomný byt s dvomi obytnými miestnosťami v zmysle § 5 ods. 6 písm. b/ zákona č. 260/2011 Z.z., je rozporný s čl. 20 ods. 1 a ods. 4, čl. 19 ods. 1, čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zároveň takýmto postupom došlo k porušeniu čl. 1, čl. 3 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, k porušeniu čl. 25 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, krajský súd konštatoval, že aplikovaná právna úprava odporcom, t. j. zákon č. 260/2011 Z.z. a zákon č. 261/2011 Z.z., prešiel testom kontroly pred Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý 4. novembra 2014 vydal rozhodnutie vo veci sťažovateľov M. a ďalší proti Slovenskej republike, vedenej pod č. 11809/12 v spoločnom konaní s vecou V. a ďalší proti Slovenskej republike (č. 35284/13). Európsky súd pre ľudské práva posudzoval žiadosti predložené od 256 jednotlivých slovenských štátnych príslušníkov, združených v občianskom združení „Právo na bývanie“, ktoré zastupoval predseda združenia M. F.. Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozhodnutí odmietol sťažnosť občianskeho združenia „Právo na bývanie“ z dôvodu, že uvedené občianske združenie nemožno považovať za „obet“ namietaných porušení (porovnaj bod 52 predmetného rozhodnutia). Európsky súd pre ľudské práva odmietol námietku sťažovateľov týkajúcu sa porušenia práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, aj v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zakotvujúcim zákaz diskriminácie, a to sčasti aj pre nedostatok právomoci, keďže právo osobného užívania bytov bolo zrušené ešte predtým, ako Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd nadobudol vo vzťahu k Slovenskej republike účinnosť. K výhradám voči nemožnosti odkúpiť dotknuté byty do vlastníctva v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. alebo získať nejakú náhradu, Európsky súd pre ľudské práva poukázal na to, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd nezaručuje právo na získanie majetku a akékoľvek očakávanie sťažovateľov v tomto smere nemali právny základ, preto ich nemožno považovať za legitímnu nádej na získanie majetku, chráneným čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (bod 55, 56, 59 predmetného rozhodnutia). Európsky súd pre ľudské práva námietku sťažovateľov týkajúcu sa údajného porušenia majetkových práv, rovnako ako s ňou spojenú námietku týkajúcu sa diskriminácie, odmietol ako nezlučiteľnú s ustanoveniami Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. K námietke v zmysle čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsky súd pre ľudské práva pripustil, že nová právna úprava síce zasahuje do práva sťažovateľov na rešpektovanie obydlia, keďže mení podmienky nájmu v tom smere, že umožňuje vlastníkom bytov nájom vypovedať a stanovuje podmienky pre získanie náhradného bytu, avšak tento zásah do práv sťažovateľov má právny základ a sleduje legitímny cieľ - ochranu práv vlastníkov, ktorí museli dlhodobo znášať bremeno regulácie nájmu. Európsky súd pre ľudské práva považoval za relevantné, že novoprijatá právna úprava umožnila aj naďalej zachovať reguláciu nájomného v prípadoch nájomníkov v hmotnej núdzi, ktorým musia obce a mestá v určenej lehote prideliť náhradné byty. Európsky súd pre ľudské práva tiež poukázal na to, že v konaní o nároku na náhradný byt sa uplatňujú procesné záruky v tom zmysle, že rozhodnutia správnych orgánov sú preskúmateľné súdom (bod 75 predmetného rozhodnutia). Európsky súd pre ľudské práva uzavrel, že zásah do práva sťažovateľov na rešpektovanie obydlia nie je neprimeraný alebo inak v

rozpore s čl. 8 Dohovoru (bod 76 predmetného rozhodnutia).

2.

Proti rozsudku krajského súdu podali navrhovatelia riadne a včas odvolanie. Žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (ďalej len „odvolací súd“, „najvyšší súd“) rozhodol, že navrhovateľom prislúcha bytová náhrada podľa § 712a Občianskeho zákonníka alebo vrátil vec na konanie na Krajský súd v Banskej Bystrici. V dôvodoch odvolania trvali na svojej námietke, ktorú prezentovali aj v správnom konaní, že navrhovateľom priznaná náhrada nie je adekvátne za 3-izbový byt, ktorý bol s rozlohou 112 m², ktorý roky užívali. Tvrdili, že na základe postupu prenajímateľ získava celý ich byt, naproti tomu navrhovatelia by museli časť zariadenia bytu, hlavne klavír v hodnote 4 700,- eur, predať, nakoľko pridelený byt nemôže zabezpečiť presun všetkého bytového zariadenia a osobných vecí, ktoré sa nachádzali v byte, ktorý užívali. Poukazovali na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a právo človeka na ľudský, dôstojný život a dôstojné bývanie. Tvrdili, že postupom, ktorý zvolil odporca, dochádza v konečnom dôsledku k nerovnováhe práv, kedy právo prenajímateľa je rešpektované a na druhej strane však právo nájomníka na dôstojné bývanie rešpektované nie je, z dôvodu, že namiesto adekvátnej bytovej náhrady za byt o výmere 112 m² sa priznáva navrhovateľom len bytová náhrada v polovičnej výmere, keď legálnou cestou získali v minulosti byt, vo vzťahu ku ktorému prenajímateľ doručil výpoveď. Jednalo sa o byt druhej kategórie a nenesú žiadnu vinu, že štát im pridelený byt, ktorý spadal pod reštitučné zákony. Krajský súd nesprávne právne vec posúdil, keď nadradil zákon č. 260/2011 Z.z. nad Občiansky zákonník a neposudzoval postavenie navrhovateľov z pohľadu namietania porušenia ľudských práv, čo je v rozpore nielen so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, ale aj čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 19 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v rozpore s článkom 1 a čl. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 25 Deklarácie ľudských práv a základných slobôd. Poukazovali, že zákon č. 260/2011 Z.z. určil pred dvojčlennú rodinu ako aj trojčlennú rodinu 2-izbový byt adekvátny s rozlohou do 60 m², čím zvýhodnil menej početné domácnosti. Zákonodarca v Občianskom zákonníku taxatívne uvádza náležitosti, ktoré má náhradný byt obsahovať a medzi zákonom č. 260/2011 Z.z. a Občianskym zákonníkom je nesúlad. V dôsledku existencie viacerých právnych predpisov, aj podľa rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je treba aplikovať ten právny predpis, ktorý je pre účastníka výhodnejší. Krajský súd neprihliadol k tomu, že Európsky súd pre ľudské práva sa nezaoberal otázkou aké byty, s akou rozlohou a pre koľkých nájomníkov majú byť pridelené. Preto nemožno ani konštatovať, že by uvedené rozhodnutie prešlo legálnym testom kontroly pred Európsky súd pre ľudské práva, keď navyše konanie pred krajským súdom prebehlo bez prítomnosti zástupcu odporcu, ktorý sa mohol konkrétne vyjadriť k ich návrhom, teda aj k bytu, ktorý bol navrhovateľom pridelený bez uvedenia konkrétnych dôvodov ako aj ku skutočnosti, že pracovníčke mestského úradu odporcu a jej rodine, ktorá je 3-členná, bol pridelený adekvátny byt, ktorý však nebol pridelený navrhovateľom. Nesúhlasili s tvrdením, že nie je možné prihliadať na návrhy podané po uplynutí odvolacej lehoty, čo podľa ich názoru nie je súladné s ustanoveniami § 112 ods. 1 a § 154 Občianskeho súdneho poriadku. Poukazovali na to, že odporca rozhodnutie o pridelení bytu na Z. námestí XX nezrušil a navrhovateľom nebola daná možnosť sa proti tomuto rozhodnutiu odvolať, ani krajský súd nevykonal poučovaciu povinnosť vo vzťahu k navrhovateľom vo vzťahu k tomuto konaniu. Tvrdili, že krajský súd sa nezaoberal skutočnosťou, že odporca vo svojom rozhodnutí uviedol len rozlohu bytu a metre štvorcové náhradného bytu, neuviedol však ďalšie ustanovenia zákona č. 261/2011 Z.z.. Poukazovali, že pre bytovú náhradu chce odporca využiť ustanovenie zákona podľa § 3 ods. 2 s možnosťou čerpania dotácie vo výške 1 000,- eur/m² a nie iné možnosti, ktoré sú obsahom zákona č. 261/2011 Z.z., vymedzené v § 3 ods. 1, 3, 4, § 4 a § 5, keď je bežnou praxou postupu odporcu, že 3-člennej rodine v Banskej Štiavnici sa prideliť 3-izbový byt, čo bolo preukázané aj v prípade bytu na Z. námestí XX.

3.

K odvolaniu sa vyjadril odporca podaním zo 7. októbra 2015, žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť, neakceptoval odvolacie námietky navrhovateľov, poukazoval na ustanovenie § 712a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré nie je možné aplikovať. Podľa názoru odporcu, povinnosť odporcu, ktorý je povinný

poskytnúť nájomcovi bytovú náhradu, je možné vyvodiť len zo zákona č. 260/2011 Z.z.. Ďalej poukazoval, že v Rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva zo 4. novembra 2014 vo veci F. a iný proti Slovensku a F. V. a iný proti Slovensku, sťažnosť č. 11809/12 a sťažnosť č. 35284/13, Európsky súd pre ľudské práva konštatoval vo veciach sťažovateľov, že nedošlo k neoprávnenému zásahu do ľudských práv a základných slobôd žalobcov.

4.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok účinný od 1. júla 2016 konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku a § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 211 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov nie je dôvodné.

Odvolací súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v odvolaní a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Najvyšší súd v procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, na ktoré poukázal už súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, a preto ich neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

Ak žiadateľ spĺňa podmienky na poskytnutie bytovej náhrady, obec rozhodne o priznaní nároku na bytovú náhradu, inak v rozhodnutí nárok neprizná (§ 9 ods. 5 prvá veta zákona č. 260/2011 Z.z.).

Jedným z predpokladov priznania nároku na bytovú náhradu v zmysle zákona č. 260/2011 Z.z. je existencia výpovede z nájmu bytu, daná a doručená nájomcovi a obci v zmysle § 3 zákona. Existenciu takejto výpovede z nájmu bytu však odporca nemôže ovplyvniť a ani automaticky neznamená vznik nároku na priznanie bytovej náhrady. O tomto nároku rozhoduje obec v konaní podľa ustanovenia § 7 ods. 5 zákona, v ktorom preskúma žiadosť z pohľadu naplnenia všetkých formálnych a skutkových predpokladov a po vykonanom dokazovaní vo veci vydá meritórne rozhodnutie.

K odvolacím námietkam navrhovateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza:

Pokiaľ odvolatelia poukazovali na ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré bolo potrebné podľa ich tvrdení na vec aplikovať, odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom prieskumu je správne rozhodnutie vydané správnym orgánom podľa zákona č. 260/2011 Z.z.. Uvedená právna norma je normou verejného práva, ktorá špecificky a komplexne v spojení s ustanoveniami zákona č. 261/2011 Z.z. upravuje postup pri ukončení a spôsobe usporiadania niektorých nájomných vzťahov k bytom, aj k bytom vo vzťahu ktorým boli uplatnené reštitučné nároky reštituentov.

Zákon č. 260/2011 Z.z. v spojení s ustanoveniami zákona č. 261/2011 Z.z. komplexne upravuje postup v súvislosti s usporiadaním nájomných vzťahov k bytom, aj postup pri pridelení náhradných bytov za

nájomný byt, ktorého nájom prenajímateľ vypovedal postupom podľa § 3 ods. 1 zákona č. 260/2011 Z.z.. Uvedená právna úprava upravuje pridelenie náhradných bytov, ako aj zákonné kritéria, ktoré musí spĺňať žiadateľ, ako i náhradný byt, preto nie je možné pri určovaní charakteru náhradného bytu vychádzať z noriem súkromného práva (Občianskeho zákonníka). Zákon č. 260/2011 Z.z. ako aj zákon č. 261/2011 Z.z. kritéria pre pridelenie náhradného bytu nevy vymedzuje podlahovou výmerou užívaného bytu, jeho štandardom, dobou nájmu. Jediným zákonným kritériom náhradného bytu je jeho rozloha, vymedzená v súvislosti s počtom osôb, maximálnej a minimálnej výmere, v § 11 ods. 1 zákona č. 261/2011 Z.z. a kritéria, ktoré sú vymedzené v ďalších ustanoveniach § 11, v ktorých zákonodarca konštatuje aké časti bytu sa do podlahovej plochy výmery zahrňujú, započítavajú a v akom rozsahu a ostatné kritéria, ktoré vymedzujú, čo musí obsahovať náhradný byt z hľadiska vykurovania, aké kritéria musí spĺňať priestor na osobnú hygienu, priestor na varenie a aká má byť povrchová úprava stien vnútorných konštrukcií v priestoroch na osobnú hygienu a na varenie ako aj v ostatných priestoroch príslušenstva bytu a obytných miestnostiach bytu a aká povrchová úprava podláh má byť v jednotlivých častiach náhradného bytu realizovaná.

Zákon č. 260/2011 Z.z. a ustanovenia zákona č. 261/2011 Z.z. boli kompromisným riešením medzi právami prenajímateľov (reštituentov) a právami nájomcov, pri zohľadnení verejného záujmu spoločnosti. Kompromisné riešenie spoločenského problému prijatím zákona č. 260/2011 Z.z. nemožno však ponímať ako možnosť „plnohodnotného“ odškodnenia nájomníkov reštituovaných bytov, a to pridelením náhradných bytov v rovnakom, resp. porovnateľnom štandarde, keď kritéria žiadateľov, ktorým sa prideliť náhradný byt, ako aj kritéria náhradných bytov, sú striktné vymedzené v zákone č. 260/2011 Z.z., ako aj v zákone č. 261/2011 Z.z. (§ 11).

Ako aj krajský súd konštatoval aj najvyšší súd poukazuje na to, že právna úprava postupu a spôsobu pridelenia náhradných bytov v zákone č. 260/2011 Z.z. umožňuje len čiastočnú „kompenzáciu“ nájomníkov reštituovaných bytov, a to za striktného dodržiavania ustanovení zákona č. 260/2011 Z.z. a zákona č. 261/2011 Z.z.. Preto nebolo možné priznať relevanciu tvrdeniam navrhovateľov o nutnosti aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré je normou súkromného práva a zohľadniť kritéria upravené v ustanovení § 712a ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ navrhovatelia tvrdili, že 3-izbový byt, o ktorý by mali záujem, bol pridelený pracovníčke odporcu, čo považovali za diskriminačný prístup odporcu, odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom súdneho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odporcu. Správny súd (krajský súd, aj najvyšší súd) bol oprávnený hodnotiť len predmet prieskumu, ktorý je vyjadrený v napadnutom rozhodnutí odporcu, bol oprávnený preskúmať, či napadnuté rozhodnutie odporcu je zákonné, preto je pre posúdenie veci irelevantné, ako odporca postupoval vo vzťahu k iným nájomníkom, resp. osobám. Z tohto dôvodu nie je možné priznať relevanciu tejto odvolacej námietke.

K námietke, že na pojednávaní nebol prítomný zástupca odporcu a preto nemohol zodpovedať otázky navrhovateľov a uviesť podstatné skutočnosti k veci, odvolací súd konštatuje, že zo zápisnice z pojednávania vykonaného pred krajským súdom zistil, že navrhovatelia v zápisnici poukazovali najmä na odlišný prístup odporcu pri pridelení náhradných bytov vo vzťahu k iným nájomníkom, najmä k osobám, ktoré boli pracovníkmi, resp. sú pracovníkmi odporcu. Zápisnica neobsahuje otázky, ktoré navrhovatelia položili právnejmu zástupcovi odporcu na pojednávaní, ktorý bol prítomný, a ani z obsahu odvolania nie je zrejmé, aké skutočnosti (dopytom na odporcu) chceli navrhovatelia zistiť. Navyše odvolací súd nezistil, že by pre rozhodovanie odporcu nebol dostatočne zistený skutočný stav veci, preto túto odvolaciu námietku navrhovateľov nepovažoval za relevantnú.

Zhodne s názorom odporcu a krajského súdu vzniklo navrhovateľom právo na pridelenie náhradného bytu podľa § 5 ods. 6 písm. b/ zákona č. 260/2011 Z.z. v znení účinnom k 22. novembru 2012 - náhradnému bytu s dvomi obytnými miestnosťami, ktoré slúži pre dve až tri osoby, a ktorému zodpovedá výmera vymedzená v § 11 ods. 1 písm. c/ zákona č. 261/2011 Z.z. v znení účinnom k 30. júnu 2013 v rozsahu do 60 m² (minimálna výmera nad 45 m²).

Zákonodarca neupravil kritéria pre pridelenie náhradného bytu, čo sa týka jeho podlahovej výmery, len v § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 261/2011 Z.z. sú vymedzené skutočnosti, ktoré priestory sa do podlahovej plochy zarátavajú, a ktoré nie, ďalej sú vymedzené kritéria bytu, čo sa týka jeho vykurovania, kritéria na priestor, na osobnú hygienu, na varenie, na úpravu stien a podláh, avšak v úprave § 11 zákona č. 261/2011 Z.z. absentujú bližšie kritéria pre pridelenie náhradného bytu, ktoré by zohľadňovali ďalšie skutočnosti aj v súvislosti s charakterom bytu, ktorý nájomcovia, ktorým bola doručená zo strany prenajímateľa -reštituenta výpoveď, užívali.

Zákonodarca vymedzuje náhradné byty vo vzťahu k podlahovej výmere (§ 11 zákona č. 261/2011 Z.z.) podľa počtu obytných miestností a to len maximálnou podlahovou plochou. Zo znenia § 11 ods. 1 zákona č. 261/2011 Z.z. je možné jednoznačne vyvodit' minimálnu výmeru náhradného bytu s dvoma obytnými miestnosťami (ktorá musí byť väčšia než 45 m² a nesmie presahovať 60 m²).

Správny orgán postupom podľa zákona č. 260/2011 Z.z. rozhodoval o priznaní nároku na bytovú náhradu (§ 9 ods. 5 zákona č. 260/2011 Z.z. v znení účinnom k 22. novembru 2012). Nájomcovi a spoločne posudzovaným osobám, ktorí sa nachádzajú v materiálnej bytovej núdzi sa poskytne bytová náhrada, ktorou je náhradný nájomný byt definovaný v § 5 ods. 6 písm. a/ až d/ zákona č. 260/2011 Z.z. v znení účinnom k 22. novembru 2012, v prípade navrhovateľov je to náhradný byt s 2-obytnými miestnosťami. Tomuto náhradnému nájomnému bytu zodpovedá podlahová plocha bytu do 60 m² (§ 11 ods. 1 písm. c/ zákona č. 261/2011 Z.z. v znení účinnom k 30. júnu 2013).

Správnym rozhodnutím podľa § 9 ods. 6 vo väzbe na § 5 ods. 6 zákona č. 260/2011 Z.z. v znení účinnom k 22. novembru 2012 vo vzťahu k navrhovateľom 1/ 2/ a 3/ sa rozhodovalo o priznaní (nepriznaní) ich nároku na bytovú náhradu, a nie o pridelení konkrétneho náhradného nájomného bytu, s konkrétnou podlahovou plochou. Zákonodarca bližšie kritéria pre rozhodovanie o priznaní nároku na bytovú náhradu (čo do špecifikácie, vymedzenia bytovej náhrady) než v § 11 zákona č. 261/2011 Z.z. neupravuje, preto je potrebné pre rozhodovanie, v prípade priznania nároku, bytovú náhradu vymedziť v súlade s úpravou § 5 ods. 6 zákona č. 260/2011 Z.z. vo väzbe na ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 261/2011 Z.z..

Podľa odvolacieho súdu až po právoplatnom rozhodnutí o priznaní nároku na bytovú náhradu je správny orgán, v štádiu prideľovania konkrétneho náhradného nájomného bytu, s konkrétnou plochou výmery, oprávnený vyhodnocovať špecifiká každého jednotlivého prípadu, a to aj to, či konkrétny pridelený náhradný byt (splňajúci kritéria § 11 ods. 1 písm. c/ zákona č. 261/2011 Z.z. - max-min výmera) je adekvátny pre 2 alebo 3 osoby, o aké osoby sa jedná (dospelé, deti, zdravotne postihnuté osoby a iné), prípadne zohľadniť aký charakter mal pôvodný byt, ku ktorému bola doručená výpoveď, jeho rozloha, kategória, vybavenosť, dĺžka nájmu, resp. iné kritéria, napríklad konkrétne špecifiká prideľovaného nájomného bytu, všetky tieto skutočnosti, resp. iné zistené skutočnosti v správnom konaní je povinný správny orgán pri prideľovaní konkrétneho náhradného bytu správnu úvahou preniesť do dôvodov správneho rozhodnutia o pridelení konkrétneho bytu, z tohto dôvodu v preskúvanom konaní nie je zákonný priestor pre správnu úvahu správneho orgánu v tomto smere.

K námietke navrhovateľov, že postupom odporcu došlo k porušeniu ich ľudských práv, odvolací súd poukazuje na dôvody uvedené v napadnutom rozsudku krajského súdu a poukazuje, že ani v konaní vedenom na Európskom súde pre ľudské práva pod č. 11809/12, ktorého účastníkom bola aj navrhovateľka, Európsky súd pre ľudské práva nekonštatoval, že by postupom správnych orgánov došlo k porušeniu základných ľudských práv.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že námietky uvedené v odvolaní nie sú relevantné k vyhovneniu odvolacieho návrhu, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku ako vecne a právne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a contrario vo väzbe na § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku. Navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v odvolacom konaní nemali úspech.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.